

Elektronik Para ve Ödeme Kuruluşlarının Vergilendirilmesi

(Bu makale Dünya Gazetesi'nde 10 Mayıs tarihinde yayınlanmıştır.)

Teknolojinin hızla gelişmesi ile birlikte, her alanda olduğu gibi, para transferleri ve ödeme işlemleri bakımından klasik yöntemlerin yerini hızlı ve kolay alternatifler almaya başladı. Ödeme kuruluşlarının hayatımıza girmesiyle, önceden sadece nakit ya da bankalar aracılığı ile yapılan ödemelerin yerini, fatura ödemeleri dahil elektronik ortamda yapılan para transferleri ve ödeme işlemleri aldı.

Ödeme kuruluşları, ödemelerin yapılmasına yarayan hesapların işletilmesi, bu hesaplarda bulunan tutarların aktarılması, elektronik ortamda ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesinin sağlanması ve fatura ödemelerine aracılık edilmesi gibi hizmetleri yerine getiren kuruluşlar. Elektronik para ise belirli bir fon karşılığında piyasaya ihraç edilen, ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve piyasaya süren kuruluşlar dışındaki kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değeri ifade ediyor. İşte bu parasal değeri ihraç eden kuruluşlar ise elektronik para kuruluşları.

Türkiye'de uzun süre herhangi bir mevzuata tabi olmadan faaliyet gösteren elektronik para ve ödeme kuruluşlarına ilişkin ilk yasal düzenlemeler 2013 yılında Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile getirildi. 2013 yılından bu yana, ödeme sistemleri ve elektronik para hizmetleri sunan şirketler, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'ndan (BDDK) lisans alarak faaliyet gösteriyorlar. BDDK'nın internet sitesindeki kayıtlara göre şu ana kadar sektörde 32 kuruluş BDDK'dan lisans aldı. Önümüzdeki dönemde ise bu sayının artması bekleniyor.

Kanunun 2013 yılında yürürlüğe girmesiyle ödeme hizmetleri faaliyetlerinin yasal bir zeminde düzenlenmesine ilişkin önemli bir adım atılmış oldu. Ancak kullanım alanı yaygınlaştıkça söz konusu kuruluşların işleyişine ilişkin pek çok alanda ikincil mevzuat ile düzenleme yapılması gerekliliği ortaya çıkıyor. Bu alanlardan biri de ilgili kuruluşların vergilendirilmesi. Bu konuda 11 Mart 2017 tarihinde 91 Seri Numaralı Gider Vergileri Genel Tebliği yayımlandı ve elektronik para ve ödeme kuruluşlarınca sağlanan ödeme hizmetlerinin vergilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenerek bu hizmetleri sunan kuruluşların ne şekilde vergilendirileceği konusu netleştirildi.

Tebliğde elektronik para ve ödeme kuruluşlarının gerçekleştirdiği ödeme hizmetleri banka muamele ve hizmetlerinden sayıldı ve söz konusu kuruluşların "banker" sıfatıyla Banka Sigorta Muamele Vergisi (BSMV) mükellefi olduğu düzenlendi. Uygulamada bu kuruluşların KDV mükellefi olup olmadığı hususunda tartışmalar vardı. Tebliğin bu düzenlemesi ile bu tartışmalar sonlandırılmış oldu. Bu kapsamda elektronik para ve ödeme kuruluşları tarafından ödeme hizmeti kullanıcılarına verilen hizmet nedeniyle tahsil edilen komisyon ve ücret gibi tutarların tamamı BSMV matrahını oluşturuyor. Tebliğ uyarınca ayrıca ödeme hizmetlerine ilişkin faaliyetleri dolayısıyla açılmış olan KDV mükellefiyet kayıtlarının Nisan 2017'ye kadar kapatılmış olması gerekiyor. Ayrıca elektronik para ve ödeme kuruluşlarının şubeleri

KOLCUOĐLU DEMİRKAN KOÇAKLI

tarafından yapılan işlemler dolayısıyla verilmesi gereken vergi beyannameleri de artık şubelerin genel merkezlerince bağlı buldukları vergi dairesine verilecek.

Tebliğ ile birlikte elektronik para ve ödeme kuruluşlarının sağladıkları ödeme hizmetleri bakımından nasıl vergilendirilecekleri hususu netlik kazandı. Bu sayede Tebliğin yürürlüğe girmesinden önce yüzde 18 oranında bir KDV yükümlülüğu olan elektronik para ve ödeme kuruluşlarının verdikleri ödeme hizmetleri sebebiyle tahsil ettikleri tutarlar üzerinden artık sadece yüzde 5 oranında BSMV alınacak. Yani elektronik para ve ödeme kuruluşlarının vergi yükümlülüklerinde bir azalma söz konusu. Bu sayede elektronik para ve ödeme kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirilen işlemlerin maliyetinde de bir azalma söz konusu olacağını söylemek mümkün.

Dr. Umut Kolcuođlu (ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr)

© Kolcuođlu Demirkan Koçaklı Hukuk Bürosu 2017